

*Hà Nội, ngày 10 tháng 01 năm 2007*

**BÁO CÁO**  
**CÔNG TÁC PHÒNG CHỐNG DỊCH CÚM GIA CẦM, LỖ MÒM LONG MÔNG NĂM 2006  
VÀ KẾ HOẠCH, GIẢI PHÁP THỰC HIỆN NĂM 2007**

**A. DỊCH CÚM GIA CẦM**

**I. Tình hình dịch**

**1. Thế giới**

Tình hình dịch cúm gia cầm trên thế giới và trong khu vực hiện nay rất phức tạp. Các nước xung quanh Việt Nam đều đã tái phát dịch cúm gia cầm (Trung Quốc, Ấn Độ, Thái Lan, Lào, Campuchia). Từ cuối năm 2003 đến nay, tổng số người mắc trên thế giới là 261 người trong đó 157 trường hợp tử vong.

- **Trung Quốc:** Kể từ tháng 10/2005 đến nay, đã ghi nhận 40 ổ dịch cúm gia cầm (năm 2006 là 10 ổ dịch).

- **Ấn Độ:** Đến nay đã có 57 người chết trong tổng số 74 người nhiễm vi rút cúm gia cầm. Tất cả các ca bệnh trên người ở nước này đều có liên quan đến gia cầm ốm, chết.

- **Thái Lan:** Trong tháng 8/2006, dịch cúm gia cầm đã tái phát sau 8 tháng không có dịch.

- **Lào:** Tháng 8/2006, dịch phát ra tại một trang trại cách thủ đô Viên Chăn 25 km và làm chết hơn 2.500 con gia cầm.

- **Campuchia:** Ngày 11/8/2006, một ổ dịch phát ra tại tỉnh Prey Veng giáp biên giới Việt Nam.

- **Ai Cập:** Ngày 27/12/2006, thông báo thêm 3 trường hợp tử vong do vi rút cúm A H5N1. Cả 3 nạn nhân đều có tiếp xúc với vịt bệnh tại nhà.

**2. Trong nước**

- Từ ngày 15/12/2005 đến ngày 05/12/2006 cả nước đã không xảy ra dịch cúm gia cầm (ổ dịch cuối cùng trong năm 2005 được ghi nhận tại Cao Bằng ngày 15/12/2005).

- Từ ngày 06 tháng 12 năm 2006 đến nay, dịch cúm gia cầm đã tái phát tại 4 tỉnh Cà Mau, Bạc Liêu, Hậu Giang và Kiên Giang.

**+ Tỉnh Cà Mau:**

Từ ngày 06/12/2006, dịch phát ra tại ấp rạch lùm B, xã Khánh Hưng, huyện Trần Văn Thời. Đến ngày 09/01/2007, dịch đã xuất hiện trên địa bàn 24 xã, phường của 8 huyện/thành phố; tổng số gia cầm chết, tiêu hủy của tỉnh là 14.525 vịt và 25 gà.

**+ Tỉnh Bạc Liêu:**

Ngày 07/12/2006 dịch phát ra ở các ấp 17, 19 và Kế Phòng, xã Vĩnh Bình, huyện Hoà Bình làm 3.023 con vịt chết. Đến ngày 09/01/2007, dịch đã xuất hiện trên địa bàn 11 xã của 5 huyện; tổng số gia cầm chết và tiêu hủy là 14.232 vịt và

9.373 gà.

**+ Tỉnh Hậu Giang:**

Ngày 24/12/2006, dịch cúm gia cầm phát ra tại 4 ấp thuộc 4 xã, thị trấn của 2 huyện Long Mỹ và Vị Thủy. Đến ngày 09/01/2007, dịch đã xuất hiện trên địa bàn 5 xã/thị trấn của 2 huyện; tổng số gia cầm chết và tiêu huỷ là 2.410 vịt.

**+ Tỉnh Kiên Giang:**

Ngày 06/1/2007 dịch cúm gia cầm phát ra tại ấp Vĩnh Hùng, xã Vĩnh Tuy huyện Gò Quao làm chết 40 con vịt trên tổng đàn 1.240 con (2 tháng tuổi). Kết quả xét nghiệm dương tính với virut cúm H5N1

Ngày 07/1/2007 dịch phát ra tại ấp Bình Phong, xã Vĩnh Bình Nam huyện Vĩnh Thuận làm chết 30 con trên tổng đàn 585 con vịt (1,5 tháng tuổi).

**Hiện nay (09/01/2007), dịch cúm gia cầm xảy ra ở 41 xã, phường, 17 huyện thuộc 4 tỉnh chưa qua 21 ngày là Cà Mau, Bạc Liêu, Hậu Giang và Kiên Giang.**

Tính đến ngày 09/01/2007: tại Cà Mau có 2 xã Lý Văn Lâm và Khánh Hải 20 ngày qua không phát sinh ổ dịch mới; Cà Mau có 8 xã không có thêm gia cầm mắc bệnh trong 16 – 18 ngày qua; Bạc Liêu (5 xã), Cà Mau (11 xã) và Hậu Giang (2 xã) không có thêm gia cầm mắc bệnh trong 10 - 15 ngày qua.

**3. Nhận định tình hình và nguyên nhân**

Dịch cúm gia cầm đang có chiều hướng lây lan trên địa bàn tỉnh Cà Mau (8/9 huyện, thị), tỉnh Hậu Giang (2 huyện) và tỉnh Kiên Giang (2 huyện). Nguyên nhân tái phát dịch cúm gia cầm là do không áp dụng các biện pháp phòng chống dịch theo quy định, như không xử lý gia cầm chết theo quy định, xác gia cầm được vớt xuống kênh rạch trong thời gian dài, không loại trừ khả năng mầm bệnh đã phát tán rộng; trong khi đó, tại khu vực Đồng bằng sông Cửu Long vẫn còn hiện tượng vịt ấp nở trái phép chưa được tiêm phòng vắc xin và được nuôi thả chạy đồng; vì vậy, trong thời gian tới, nguy cơ dịch tái phát và lây lan rộng là rất cao, do:

**Nguyên nhân chủ quan:**

- Tại một số địa phương, chính quyền và nhân dân có tư tưởng chủ quan, cho rằng chúng ta đã khống chế thành công dịch cúm gia cầm nên có phần lơ đãng trong công tác chỉ đạo áp dụng các biện pháp phòng chống dịch theo quy định;

- Các địa phương thiếu kinh phí, vật tư và đặc biệt là nhân lực thú y cơ sở phục vụ công tác phòng chống dịch;

- Ý thức của một số người dân còn chưa cao, không xử lý gia cầm chết theo quy định mà vớt xác gia cầm bừa bãi, làm phát tán mầm bệnh ra diện rộng;

- Mặc dù công tác tiêm phòng đợt 2/2006 đã hoàn thành nhưng thực tế còn nhiều đàn gia cầm, chủ yếu là vịt ấp nở trái phép chưa được tiêm phòng vắc xin, trong khi đó việc ấp nở trái phép thủy cầm và nuôi vịt chạy đồng tại các tỉnh thuộc vùng Đồng bằng sông Cửu Long vẫn còn phổ biến, chính quyền địa phương vẫn chưa có biện pháp quản lý chặt chẽ;

- Việc vận chuyển, buôn bán lậu gia cầm và sản phẩm gia cầm trong nước cũng như qua biên giới vẫn chưa kiểm soát được, số vụ vi phạm thời gian gần đây có chiều hướng gia tăng và ngày càng tinh vi, khó phát hiện;

- Việc giết mổ, tiêu thụ gia cầm còn tùy tiện, manh mún và không qua kiểm

dịch, kiểm soát của cơ quan thú y; hiện tượng giết mổ gia cầm sống tại các chợ tạm, chợ cóc trong khu vực nội thành, nội thị vẫn còn; tiến độ quy hoạch, xây dựng các cơ sở giết mổ gia cầm tập trung tại các địa phương rất chậm;

- Đàn ngan (khoảng 7 triệu con) mang vi rút vẫn chưa có vắc xin tiêm phòng.

#### ***Nguyên nhân khách quan:***

- Việc vận chuyển, buôn bán gia cầm, sản phẩm gia cầm sẽ tăng cao phục vụ nhu cầu tiêu dùng cuối năm;

- Nước ta đã bước vào mùa lạnh, điều kiện thời tiết rất thuận lợi cho vi rút nhân lên và phát tán. Đồng thời, đây là mùa chim hoang dã, chim di trú bay về phương Nam, có thể một số chim mang trùng trên đường bay đã bài thải vi rút ra môi trường và lây nhiễm cho những đàn gia cầm chưa được tiêm phòng vắc xin;

- Mầm bệnh vẫn còn trong môi trường nhất là trên những đàn thủy cầm chưa được tiêm phòng vắc xin, chim hoang, chim di trú. Đã phát hiện được một số đàn vịt khoẻ mạnh, không tiêm phòng vắc xin có mang vi rút H5N1 ở tỉnh Bến Tre (25/8/2006), chợ Tân Triều, Thanh Trì, Hà Nội (29/8/2006) và tại Quảng Nam (18/12/2006);

- Tình hình dịch bệnh tại các nước trong khu vực và trên thế giới vẫn rất phức tạp.

## **II. Công tác phòng chống dịch**

### **1. Công tác chỉ đạo**

#### ***1.1 Ở Trung ương***

##### ***1.1.1 Chính phủ:***

+ Từ đầu năm đến nay, Chính phủ liên tiếp chỉ đạo và coi công tác phòng chống dịch cúm gia cầm là nhiệm vụ trọng tâm thường xuyên; đặc biệt ngày 08/8/2006, Thủ tướng Chính phủ đã có Chỉ thị số 29/2006/CT-TTg về việc tăng cường công tác phòng, chống dịch cúm gia cầm và cúm A (H5N1) ở người; ngày 22/12/2006, Thủ tướng Chính phủ đã có Công điện số 2119/CD-TTg về việc không ché, ngăn chặn dịch cúm gia cầm lây lan, tái phát.

- Ngày 31/12/2006, Thủ tướng Nguyễn Tấn Dũng chủ trì hội nghị với các Bộ, UBND các tỉnh Nam sông Hậu. Ngày 02/01/2007, Văn phòng Chính phủ có văn bản số 01/TB-VPCP thông báo kết luận của Thủ tướng về công tác phòng chống dịch cúm gia cầm và dịch cúm A (H5N1) ở người.

- Ngày 22/12/2006 Thủ tướng Chính Phủ đã ra công điện số 2119/CD-TTg gửi các Bộ, UBND các tỉnh, thành phố trực thuộc trung ương yêu cầu thực hiện các biện pháp khẩn cấp phòng chống dịch cúm gia cầm.

- Ngày 22/12/2006 Phó Thủ tướng Nguyễn Sinh Hùng chủ trì hội nghị với các Bộ, UBND các tỉnh Cà Mau, Bạc Liêu về việc chống dịch khẩn cấp.

- Ngày 29/12/2006, Thủ tướng Chính Phủ đã có quyết định số 1731/QĐ-TTg về việc phân công các đồng chí thành viên chính phủ chỉ đạo, kiểm tra, đôn đốc việc triển khai thực hiện các biện pháp khẩn cấp phòng, chống dịch cúm gia cầm và đại dịch cúm ở người.

##### ***1.1.2 Ban chỉ đạo quốc gia phòng chống dịch cúm gia cầm:***

- Thực hiện sự chỉ đạo của Thủ tướng Chính phủ, Ban chỉ đạo quốc gia duy trì tổ chức họp giao ban hàng tuần, liên tục đưa ra các văn bản chỉ đạo công tác phòng

chống dịch<sup>(1)</sup>

- Ngày 12/12/2006, Bộ trưởng Bộ Nông nghiệp và Phát triển nông thôn đã ra Quyết định số 3794 QĐ/BNN-TY về việc phê duyệt Dự án sử dụng vắc xin nhằm không chế và thanh toán bệnh cúm gia cầm thể độc lực cao giai đoạn II (2007-2008).

- Chuẩn bị vắc xin: Đã chuẩn bị 9 triệu liều vắc xin H5N1 cho các địa phương tiêm phòng bổ sung; trong tháng 01/2007 sẽ nhập thêm 25 triệu liều vắc xin H5N1 và 4,5 triệu liều vắc xin H5N9; trong tháng 2 và 3/2007 sẽ nhập đủ vắc xin phục vụ công tác tiêm phòng đợt 1 năm 2007.

- Tổ chức hội nghị giao ban với các địa phương:

+ Các tỉnh đồng bằng sông Hồng, trung du phía Bắc (ngày 26/12/2006).

+ Các tỉnh miền Đông, miền Tây Nam Bộ (ngày 28/12/2006).

+ Các tỉnh miền Trung (ngày 08/01/2007).

- Chỉ đạo kiểm tra hỗ trợ phòng chống dịch:

+ Các đồng chí Bộ trưởng, Thứ trưởng trực tiếp kiểm tra tại các tỉnh Đồng bằng sông Cửu Long.

+ Phân công các đơn vị thuộc Bộ đi các địa phương.

+ Cục thú y cử các đồng chí Lãnh đạo Cục, Cơ quan thú y vùng trực tiếp chỉ đạo giúp đỡ công tác chống dịch tại các tỉnh Cà Mau, Bạc Liêu và Hậu Giang; tăng cường nhân lực, máy móc chẩn đoán xét nghiệm tại Cơ quan thú y vùng VII.

- Các Cơ quan thú y Vùng phân công cán bộ lãnh đạo, chuyên môn thường trực để cập nhật kịp thời các thông tin về dịch bệnh xảy ra trong vùng nếu có; cấp phát nhanh chóng tài liệu tuyên truyền phòng chống dịch cúm gia cầm cho các Chi cục Thú y; chuẩn bị sẵn sàng để chẩn đoán nhanh các mẫu bệnh phẩm gia cầm từ các địa phương gửi về; chỉ đạo các chi cục thú y trong vùng tăng cường công tác phòng chống dịch tái phát (kiểm tra kiểm soát chặt chẽ việc vận chuyển gia cầm trong địa bàn quản lý, báo cáo tình hình dịch bệnh kịp thời, chính xác...)

### **1.2 Ở địa phương**

- Duy trì hoạt động của Ban chỉ đạo phòng chống dịch các cấp.

- Ban hành văn bản chỉ đạo, hướng dẫn công tác phòng chống dịch.

- Kiểm tra đôn đốc công tác phòng chống dịch.

- Một số tỉnh, thành phố đã triển khai thực hiện tốt nội dung các văn bản của Chính phủ, Ban chỉ đạo quốc gia như: TP. Hồ Chí Minh, Hà Nội, Hà Tây,...

### **2. Công tác kiểm tra, đôn đốc**

- Nhiều đoàn công tác do các đồng chí Thủ tướng, Phó Thủ tướng Chính phủ, lãnh đạo các Bộ, ngành trong Ban chỉ đạo quốc gia, lãnh đạo Bộ Nông nghiệp

---

<sup>1</sup> Công điện số 04/BNN/CD ngày 07/01/2007 về việc tăng cường thực hiện các biện pháp cụ thể phòng chống bệnh cúm gia cầm tái phát; Công điện số 43 BNN/CD ngày 28/12/2006 việc gấp rút triển khai các biện pháp đồng bộ phòng bệnh cúm gia cầm tái phát; Công điện số 39 BNN/CD ngày 19/12/2006 về việc xử lý triệt để các ổ dịch; Công điện số 40 BNN/CD ngày 19/12/2006 về việc tăng cường các biện pháp phòng dịch tái phát; Công điện số 32 BNN/CD ngày 29/11/2006 và số 27 BNN/CD ngày 11/10/2006 về việc gấp rút triển khai một số biện pháp phòng dịch cúm gia cầm tái phát; Công điện số 26 BNN/CD ngày 02/10/2006 về việc kiểm soát giết mổ, mua bán, chế biến gia súc, gia cầm và sản phẩm gia súc, gia cầm; dừng áp nỡ thuy cầm; Công điện số 23/BNN/CD ngày 15/8/2006 về việc gấp rút triển khai các biện pháp phòng bệnh cúm gia cầm tái phát; Công văn 2170/BNN-TY ngày 28/8/2006 về việc triển khai tiêm phòng vắc xin cúm gia cầm theo đúng kế hoạch đã được phê duyệt.

và Phát triển nông thôn, Cục Thú y đi đôn đốc công tác phòng, chống dịch cúm gia cầm tại các địa phương.

- Cục Thú y đã phân công các đồng chí lãnh đạo, giám đốc cơ quan Thú y vùng VI, VII trực tiếp chỉ đạo công tác phòng chống dịch tại các tỉnh Cà Mau, Bạc Liêu và Hậu Giang; thành lập Tổ chỉ đạo tiền phương tại cơ quan Thú y vùng VII.

- Cục Thú y đã giao nhiệm vụ cho Giám đốc Cơ quan Thú y các vùng trực tiếp đôn đốc, hướng dẫn các tỉnh, thành phố trong vùng quản lý triển khai các biện pháp đồng bộ phòng chống cúm gia cầm đặc biệt là công tác tiêm phòng, vệ sinh tiêu độc, kiểm soát buôn bán, giết mổ gia cầm, đưng áp nỡ thú y cầm,..

### 3. Công tác thông tin, tuyên truyền

- Tiếp tục triển khai dự án truyền thông của Bộ Nông nghiệp và PTNT do Ngân hàng thế giới (WB) tài trợ, Cục Thú y đã xây dựng các thông điệp, in ấn các tờ rơi, pa nô, sách mỏng tuyên truyền về phòng chống bệnh cúm gia cầm;

- Cục Thú y đã phối hợp với nhóm truyền thông do tổ chức UNICEP điều phối và Trung tâm truyền thông của Bộ Y tế, tổ chức nhiều hội thảo, triển khai các hoạt động truyền thông như phân bổ túi truyền thông, xây dựng các thông điệp phòng chống cúm trên Đài Truyền hình Việt Nam, in ấn các pano, tờ rơi....., truyền thông trên các phương tiện thông tin đại chúng về chủ trương, chính sách của Chính phủ, Ban chỉ đạo quốc gia, các Bộ, ngành trong công tác phòng chống dịch, các biện pháp phòng chống dịch, xử lý gia cầm; thực hiện tháng hành động phòng chống cúm gia cầm tái phát.

- Phân ánh kịp thời những bất cập, tồn tại trong công tác phòng chống dịch tại địa phương để kịp thời xử lý, điều chỉnh.

- Thông tin, tuyên truyền nâng cao nhận thức của người dân về nguy cơ đại dịch cúm gia cầm, phổ biến các biện pháp an toàn trong chăn nuôi, sử dụng và tiêu thụ gia cầm.

- Kêu gọi, vận động các tổ chức xã hội cùng tham gia phòng chống dịch.

### 4. Các biện pháp kỹ thuật

#### 4.1 Tiêm phòng vắc xin

- Từ tháng 3 đến hết tháng 7/2006, cả nước cơ bản đã hoàn thành tiêm vắc xin đợt 1 năm 2006. Tổng số lượt gia cầm được tiêm phòng trong đợt 1/2006 là gần **136** triệu lượt trong đó 100,6 triệu lượt gà và 35,4 triệu lượt vịt (khoảng 79 triệu con gà, 31 triệu con vịt)

- Từ đầu tháng 8/2006, đã triển khai tiêm phòng đợt 2 năm 2006. Hiện nay, toàn quốc đã hoàn thành công tác tiêm phòng đợt 2/2006; tổng số gia cầm được tiêm phòng trong đợt 2 năm 2006 là **139,2** triệu lượt, trong đó gà là **91,45** triệu (*tiêm 1 mũi H5N1*), vịt là **47,75** triệu (tương đương 83 triệu con gà và 43 triệu con vịt).

- Các địa phương đang tiếp tục triển khai công tác tiêm phòng bổ sung cho đàn gia cầm (tỉnh **Bạc Liêu** đã tiêm được 342.677 liều vắc xin cho đàn vịt; tỉnh **Hậu Giang** đã tiêm phòng bổ sung được 214.796 gia cầm; tỉnh **Cà Mau** đã tiêm được 32.644 gia cầm; tỉnh **Đồng Tháp** tiêm được 862.708 gia cầm, tp. Cần Thơ tiêm được 89.067 gia cầm). Các địa phương đã nhận vắc xin và đang tiêm phòng: Đà Nẵng, Quảng Nam, Bến Tre, Tiền Giang, Vĩnh Long...

#### **4.2 Công tác tiêu độc, khử trùng**

- Tổ chức vệ sinh, tiêu độc, khử trùng thường xuyên tại các khu vực chăn nuôi, cơ sở giết mổ gia cầm, chợ buôn bán gia cầm, khu vực có nguy cơ cao, các ổ dịch cũ, hồ chôn gia cầm bệnh, chết do dịch...

- Bộ Nông nghiệp và Phát triển nông thôn phát động nhiều đợt tổng vệ sinh, tiêu độc, khử trùng môi trường trước, trong mùa phát dịch và sau mỗi đợt tiêm phòng: Tháng hành động vệ sinh, tiêu độc, khử trùng môi trường trong toàn quốc trong tháng 1/2007 (văn bản số 3495BNN-TY ngày 29/12/2006) và Tháng hành động phòng chống dịch cúm gia cầm từ 15/10 đến 15/11 trong thời gian Việt Nam tổ chức Hội nghị thượng đỉnh APEC (Công điện số 27 BNN/CD ngày 11/10/2006) trong đó có tổ chức tiêu độc, khử trùng bổ sung.

#### **4.3 Giám sát dịch bệnh**

- Tổ chức mạng lưới giám sát dịch bệnh tới tận thôn, ấp, bản; giao trách nhiệm cụ thể cho trường thôn và nhân viên thú y xã.

- Tăng cường năng lực chẩn đoán, xét nghiệm cho các phòng thí nghiệm thú y; tổ chức các lớp tập huấn về kỹ thuật chẩn đoán xét nghiệm, kiểm dịch động vật cho địa phương. Dự kiến sẽ xây dựng thêm các phòng chẩn đoán xét nghiệm tại Thái Nguyên, Sơn La.

- Đã tổ chức lấy mẫu xét nghiệm sau tiêm phòng năm 2006 với tổng số 5.969 mẫu swab và 10.235 mẫu huyết thanh; kết quả phát hiện 02 đàn thủy cầm không được tiêm phòng vắc xin cúm ở tỉnh Bến Tre, 02 mẫu vịt ở chợ Tân Triều, Thanh Trì, Hà Nội dương tính với vi rút cúm (tháng 8/2006) và tại Quảng Nam (tháng 12/2006). Tỷ lệ bảo hộ trung bình đối với đàn tiêm phòng đạt trên 70%.

- Các địa phương có dịch đã tăng cường công tác giám sát nhằm phát hiện sớm và xử lý kịp thời các ổ dịch, không để lây lan ra diện rộng; tiến hành tiêm phòng bổ sung cho đàn gia cầm; đến ngày 09/01/2007, tỉnh Cà Mau đã tiến hành tiêu huỷ 14.525 vịt và 25 gà, tỉnh Bạc Liêu đã tiến hành tiêu huỷ 14.232 vịt và 9.373 gà và tỉnh Hậu Giang đã tiêu huỷ 2.410 vịt, tỉnh Kiên Giang đã tiêu huỷ 1.785 vịt.

#### **4.4 Kiểm dịch, kiểm soát vận chuyển, giết mổ, buôn bán gia cầm**

- Tăng cường và lập mới nhiều chốt kiểm dịch cố định tại các đầu mối giao thông (dự kiến thành lập thêm Trạm kiểm dịch nội địa tại Thái Nguyên), thành lập các đội kiểm dịch lưu động đi kiểm tra, kiểm soát tại các chợ, các đường giao thông nhỏ....

- Tổ chức kiểm soát chặt chẽ và xử lý nghiêm các vụ vi phạm vận chuyển, buôn bán trái phép gia cầm và sản phẩm gia cầm ra vào lãnh thổ Việt Nam, đặc biệt tại các tỉnh biên giới có cửa khẩu thông thương với các nước như: Cao Bằng, Lạng Sơn, Quảng Ninh, Lào Cai,...

- Lập các phòng tuyến để chống buôn lậu gia cầm bao gồm bộ đội biên phòng, lực lượng hải quan, công an, quản lý thị trường, thú y, chính quyền địa phương các tỉnh biên giới và các tỉnh lân cận.

#### **5. Hợp tác quốc tế**

Tiếp tục thực hiện các dự án về khắc phục khẩn cấp phòng chống dịch cúm gia cầm do Chính phủ các nước và các tổ chức quốc tế: Ireland, Nhật bản, Cơ quan

phát triển Hoa Kỳ (USAID), Ngân hàng thế giới (WB)... tài trợ.

### **III. Các giải pháp thực hiện trong năm 2007**

Trong thời gian qua, dịch cúm gia cầm tái phát tại Bạc Liêu, Cà Mau và Hậu Giang là do không áp dụng các biện pháp phòng chống dịch theo quy định, không xử lý gia cầm chết theo quy định mà vứt xác gia cầm xuống kênh rạch trong thời gian dài; mầm bệnh có thể đã phát tán rộng, trong khi đó việc áp nỏ trái phép đàn vịt vẫn diễn ra, chưa được tiêm phòng vắc xin và vịt được nuôi thả chạy đồng nên nguy cơ nguy cơ dịch tái phát và lây lan rộng là rất cao trong thời gian tới, đặc biệt là trong thời gian từ nay đến Tết Nguyên đán.

#### **1. Mục tiêu**

- Nhanh chóng bao vây, dập tắt dịch tại các tỉnh Cà Mau, Bạc Liêu, Hậu Giang và Kiên Giang;

- Không để dịch tái phát và lây lan;

- Không để dịch xảy ra trên người.

#### **2. Các biện pháp phòng chống dịch trong thời gian tới**

##### **2.1 Triển khai thực hiện nghiêm chỉnh và triệt để, khẩn trương:**

- Công điện số 2119/CĐTTg ngày 22 tháng 12 năm 2006 của Thủ tướng chính phủ.

- Thông báo số 01/TB-VPCP ngày 02 tháng 01 năm 2007 của Văn phòng Chính phủ: Thông báo kết luận của Thủ tướng Nguyễn Tấn Dũng tại cuộc họp với các tỉnh Nam sông Hậu và công tác phòng, chống dịch cúm gia cầm và dịch cúm A (H<sub>5</sub>N<sub>1</sub>) ở người.

- Công điện số 40 BNN/CĐ ngày 19 tháng 12 năm 2006 của Bộ trưởng Bộ Nông nghiệp & PTNT trưởng BCĐQGPC dịch cúm gia cầm về việc gấp rút triển khai biện pháp đồng bộ phòng bệnh cúm gia cầm tái phát.

- Công điện số 04/BNN-CĐ ngày 07/01/2007 của Bộ trưởng Bộ NN-PTNT, Trưởng BCĐQGPC dịch cúm gia cầm gửi UBND các tỉnh thành phố, các Bộ ngành trong Ban chỉ đạo quốc gia phòng chống dịch cúm gia cầm về việc tăng cường thực hiện các biện pháp cụ thể phòng, chống bệnh cúm gia cầm tái phát.

##### **2.2. Qua kiểm tra ở các tỉnh và rút kinh nghiệm ở các tỉnh Đồng bằng sông Cửu Long, cần lưu ý quan tâm một số công tác sau đây:**

2.2.1 Chấn chỉnh công tác chỉ đạo phòng, chống dịch ở các cấp, phân công lĩnh vực, địa bàn, thực hiện chế độ kiểm tra, báo cáo, khen thưởng, kỷ luật nghiêm minh. Phải có kế hoạch cụ thể về kinh phí, thông tin, cơ sở vật chất cũng như huy động đủ lực lượng để chủ động phòng, chống dịch.

2.2.2 Ban chỉ đạo phòng chống dịch cấp cơ sở (phường, xã, thôn) phải thống kê cụ thể số gia cầm trên địa bàn, hộ chăn nuôi lớn, có đàn gia cầm vận chuyển, phát sinh phải đăng ký, cam kết thực hiện các biện pháp phòng chống dịch.

2.2.3 Tăng cường và cải tiến công tác thông tin tuyên truyền để cán bộ, nhân dân hiểu rõ nguy cơ của dịch bệnh, tự nguyện tham gia thực hiện các biện pháp phòng, chống dịch. Ban chỉ đạo phòng, chống dịch các cấp xây dựng chương trình, kế hoạch thông tin tuyên truyền có hiệu quả hơn, lưu ý sử dụng các phương tiện thông tin ở địa phương, huy động các tổ chức quần chúng tham gia.

2.2.4 Chấn chỉnh công tác giám sát, phát hiện báo cáo dịch theo qui định tại

Thông tư số 69/2005/TT-BNN ngày 07/11/2005 theo đó chủ tịch UBND xã, trưởng thôn, thú y viên chịu trách nhiệm kiểm tra giám sát dịch bệnh cùng các tổ chức đoàn thể quần chúng (Đoàn thanh niên, Hội nông dân, Hội Cựu chiến binh...)

2.2.5 Tăng cường sự phối hợp giữa các chi cục thú y các tỉnh, thành phố, các trạm, chốt KDDV thực hiện việc kiểm dịch vận chuyển gia cầm, sản phẩm gia cầm theo qui định tại Thông tư 85/2005/TT-BNN ngày 23/12/2005 và các qui định hiện hành khác nhằm vừa đảm bảo phòng dịch lây lan vừa đảm bảo việc tiêu thụ sản phẩm chăn nuôi, không gây ách tắc khó khăn.

2.2.6 Thiết lập các khu vực buôn bán, điếm (lò) giết mổ, cửa hàng bán thịt, trứng gia cầm đảm bảo vệ sinh thú y... theo Quy định ban hành kèm theo Quyết định số 3065/QĐ-BNN-NN ngày 07/11/2005. Tổ chức kiểm tra và có các biện pháp tuyên truyền để nhân dân không ăn tiết canh vịt, ngan, gia cầm bị bệnh.

### **2.3 Một số điều chỉnh**

- Xử lý gia cầm bị nhiễm bệnh theo mục 7 Thông tư số 69/2005/TT-BNN ngày 07/11/2005, bổ sung sửa đổi là không tiêu huỷ đàn gia cầm khoẻ mạnh đã được tiêm phòng vắc xin theo quy định.

- Công bố dịch theo thôn, xã có dịch. Thống kê theo thời gian, nếu qua 21 ngày và sau khi thực hiện các biện pháp theo qui định thì công bố hết dịch.

### **2.4 Đối việc áp nở mới đàn vịt**

Xin ý kiến về việc thực hiện quy định tại thông tư 84/2005/TT-BNN ngày 23/12/2005 của Bộ NN-PTNT về việc hướng dẫn tổ chức lại chăn nuôi thủy cầm để phòng, chống dịch cúm gia cầm, cụ thể là việc cho áp nở hay không thủy cầm sau 28/02/2007 và các biện pháp quản lý thủy cầm.

### **2.5 Công tác tiêm phòng vắc xin phòng bệnh cúm gia cầm**

- Tiêm phòng bổ sung cho đàn gia cầm, thủy cầm chưa được tiêm phòng ở các địa phương có nguy cơ xảy ra dịch: Các Chi cục Thú y đăng ký vắc xin H<sub>5</sub>N<sub>1</sub> và tổ chức tiêm phòng bổ sung bảo đảm thời gian để tiêu thụ vào dịp tết Đinh Hợi.

- Tiêm phòng vắc xin năm 2007: Xây dựng kế hoạch theo Dự án sử dụng vắc xin nhằm khống chế và thanh toán bệnh cúm gia cầm thể độc lực cao (giai đoạn II: 2007-2008) đã được Bộ NN-PTNT phê duyệt theo Quyết định số 3791/QĐ/BNN-TY ngày 12/12/2006 và kế hoạch tiêm phòng vắc xin cúm gia cầm năm 2007 của Bộ NN-PTNT ban hành kèm theo Quyết định số 4008/QĐ/BNN-TY ngày 26/12/2006.

## **B. DỊCH LỞ MÒM LONG MÓNG**

### **I. Tình hình dịch**

Từ đầu năm cho đến nay, dịch LMLM gia súc đã xảy ra ở nhiều nơi trong cả nước, dịch đã xảy ra với quy mô lớn tập trung trên địa bàn các tỉnh Duyên hải miền Trung và Tây Nguyên (Phú Yên, Khánh Hoà, Bình Định, Quảng Nam, Quảng Ngãi, Gia Lai, Kon Tum, Đắc Lắc và Lâm Đồng). dịch xảy ra ở một số huyện, thị của các tỉnh miền núi phía Bắc (Lào Cai, Yên Bái, Bắc Kạn, Hà Giang, Tuyên Quang, Quảng Ninh, Sơn La), các tỉnh thuộc đồng bằng sông Hồng và Trung du phía Bắc (Hà Nội, Hưng Yên, Hải Phòng, Vĩnh Phúc, Bắc Ninh, Bắc Giang, Thái Bình), một số tỉnh miền Đông Nam bộ và đồng bằng sông Cửu Long (Long An,



Tiền Giang, Bến Tre, Ninh Thuận, Bình Dương, Bà Rịa Vũng Tàu, Cần Thơ, Vĩnh Long ...)

**Hiện nay (09/01/2007), toàn quốc có 27 xã của 13 huyện thuộc 6 tỉnh dịch chưa qua 21 ngày là: Cao Bằng, Tuyên Quang, TP. Cần Thơ, Lâm Đồng, Sóc Trăng và Phú Thọ. Số gia súc mắc bệnh trong 21 ngày qua là 730 trâu, bò và 479 lợn.**

#### **Tình hình dịch LMLM tại một số tỉnh:**

Trong năm 2006, dịch LMLM đã xảy ra ở nhiều tỉnh, thành phố trong cả nước; một số tỉnh dịch xảy ra trên diện rộng với số gia súc mắc bệnh nhiều như:

**Cao Bằng:** dịch xảy ra từ ngày 23/4/2006 trên địa bàn 60 xã, phường của 10/11 huyện, thị, với tổng số 1.668 trâu bò và 130 lợn mắc bệnh trên địa bàn 58 xã của 10 huyện/thị.

**Hà Giang:** dịch xảy ra từ ngày 22/4/2006, với 1.258 trâu bò và 148 lợn mắc bệnh trên địa bàn 60 xã của 10 huyện/thị. Đã tiến hành tiêu huỷ 1.227 trâu bò và toàn bộ số lợn mắc bệnh.

**Bắc Cạn:** dịch xảy ra từ ngày 05/3/2006, với 1.761 trâu bò và 52 lợn mắc bệnh trên địa bàn 30 xã của 7 huyện.

**Lai Châu:** dịch xảy ra ở 21 xã của 3 huyện, với 3.999 trâu bò và 8 lợn mắc bệnh.

**Sơn La:** dịch xảy ra trên địa bàn 16 xã của 5 huyện/thị, với 1.188 trâu bò và 441 lợn mắc bệnh.

**Gia Lai:** dịch xảy ra trên địa bàn 127 xã của 15/15 huyện, thị xã, với 27.651 trâu bò mắc bệnh.

**TP. Cần Thơ:** dịch LMLM lợn xảy ra trên địa bàn 32 xã, phường của 8/8 quận huyện, với tổng số 1.245 lợn mắc bệnh.

**Đồng Tháp:** dịch xảy ra trên địa bàn 45 xã, phường của 11/11 huyện, thị. Tổng số gia súc mắc bệnh là 4.152 lợn và 12 trâu, bò.

Đến nay, nhiều tỉnh đã không chế được dịch không để lây lan. Tuy nhiên, một số tỉnh dịch vẫn tái phát và dây dưa kéo dài như: Cao Bằng, Tuyên Quang và Lạng Sơn.

Về tít vi rút LMLM ở Việt Nam: từ năm 1995, Cục Thú y đã xác định vi rút gây bệnh LMLM chỉ có tít O. Từ tháng 8/2004, đã phát hiện vi rút LMLM tít A tại các tỉnh Bình Định, Bình Thuận, Ninh Thuận, Long An và các tỉnh Tây Nguyên. Nguyên nhân của sự xuất hiện vi rút LMLM tít A có thể là do việc nhập lậu bò từ Campuchia. Tháng 10/2005, dịch LMLM tít Asia1 đã xuất hiện tại Khánh Hoà và Lào Cai; tháng 5/2005, vi rút LMLM tít Asia1 xuất hiện ở Hà Giang. Trong năm 2006, vi rút LMLM tít Asia1 xuất hiện thêm ở Yên Bái, Hà Giang, Tuyên Quang, Cao Bằng và Thái Bình.

#### **II. Nhận định tình hình**

- Khác với các năm trước đây, năm nay dịch xảy ra và lây lan trên cả trâu, bò và lợn, đặc biệt số lợn nhiễm bệnh nhiều hơn so với mọi năm, tập trung ở các tỉnh Long An, Tiền Giang, Đồng Tháp, Lâm Đồng, Cần Thơ. Cùng với tít O, đã xuất hiện vi rút tít A ở một số tỉnh miền Trung, tít Asia1 ở một số tỉnh miền núi phía

Bắc, nguy cơ các tốp vi rút mới phát tán gây khó khăn, tổn kém cho công tác phòng chống dịch.

- Nguyên nhân là do tái phát các ổ dịch cũ như các tỉnh thuộc khu vực Tây Nguyên, miền Trung, lây nhiễm từ nước ngoài vào như các tỉnh: Lào Cai, Hà Giang, Long An, Đồng Tháp và do chăn nuôi phát triển, nhu cầu về con giống rất cao, việc kiểm soát vận chuyển động vật trong nước và qua biên giới không được quản lý chặt chẽ như các tỉnh: Bắc Cạn, Sơn La, Yên Bái; trong khi đó kết quả tiêm phòng vắc xin LMLM của các địa phương còn đạt tỷ lệ thấp.

- Nguy cơ tái phát dịch đối với các tỉnh, thành phố vẫn còn đặc biệt là các tỉnh biên giới, các tỉnh trọng điểm dịch trước đây, nguyên nhân là do:

- + Dịch LMLM vẫn lưu hành ở một số nước xung quanh Việt Nam;
- + Tập quán chăn nuôi thả rông trâu bò của nhân dân, quan hệ giao lưu của đồng bào sống ở khu vực biên giới Việt Nam với nước khác;
- + Việc vận chuyển trái phép gia súc, sản phẩm gia súc vẫn chưa được kiểm soát triệt để; việc giết mổ gia súc bừa bãi, manh mún không qua kiểm dịch thú y;
- + Việc quản lý số gia súc mắc bệnh LMLM tại một số địa phương có dịch trước đây không nghiêm túc;
- + Một số nơi không thực hiện tiêm phòng vắc xin theo quy định;
- + Hệ thống thú y còn chưa đáp ứng được yêu cầu đặc biệt là thiếu thú y cơ sở nên không giám sát, phát hiện dịch kịp thời;
- + Thiếu sự quan tâm của các cấp chính quyền ở một số địa phương, còn phó mặc công tác phòng chống dịch cho ngành Nông nghiệp - PTNT, thiếu sự phối hợp của các ngành khác.

Do đó, nếu không thực hiện quyết liệt đồng bộ các biện pháp phòng chống dịch theo quy định thì bệnh LMLM sẽ tiếp tục tái phát, lây lan đe dọa nghiêm trọng đến phát triển chăn nuôi và hội nhập kinh tế quốc tế.

### **III. Công tác phòng chống dịch**

#### **1. Công tác chỉ đạo**

##### **1.1 Ở Trung ương**

- Thủ tướng Chính phủ, các Bộ, ngành ở Trung ương đã rất quan tâm đến công tác phòng chống dịch LMLM tại các địa phương, đã ban hành nhiều văn bản chỉ đạo, hỗ trợ tài chính để giúp địa phương chống dịch<sup>(2)</sup>.

---

<sup>2</sup> Chỉ thị số 16/2006/CT-TTg ngày 04/5/2006 của Thủ tướng Chính phủ về biện pháp cấp bách phòng, chống dịch LMLM gia súc; Công điện hoà tặc số 1334/CD-TTg ngày 31/8/2006 về việc thực hiện đồng bộ các biện pháp phòng, chống dịch LMLM; Quyết định số 738/QĐ-TTg ngày 18/5/2006 về việc hỗ trợ kinh phí phòng chống dịch LMLM ở gia súc; Công văn số 3637/VPCP-NN ngày 30/6/2005 của VPCP về việc phê duyệt Chương trình quốc gia khống chế và thanh toán bệnh LMLM; Thông tư số 44/2006/TT-BTC ngày 24/5/2006 của Bộ Tài chính hướng dẫn chế độ tài chính để phòng, chống dịch LMLM ở gia súc; Thông tư số 92/2006/TT-BTC ngày 3/10/2006 của Bộ Tài chính hướng dẫn sửa đổi, bổ sung Thông tư số 44/2006/TT-BTC; Công điện số 38 BNN/CD ngày 11/12/2006 của Bộ trưởng Bộ Nông nghiệp và PTNT về việc triển khai cấp bách một số biện pháp phòng chống dịch bệnh gia súc gia cầm; Quyết định số 49/2006/QĐ-BNN ngày 13/6/2006 quy định về việc đánh dấu gia súc vận chuyển trong nước, xuất khẩu và nhập khẩu; Quyết định số 70/2006/QĐ-BNN ngày 14/9/2006 về việc sửa đổi, bổ sung Quyết định số 49/2006/QĐ-BNN; Quyết định số 51/2006/QĐ-BNN ngày 16/6/2006 Quy định tạm thời về điều kiện nhập khẩu và cung ứng vắc xin LMLM; Quyết định số 38/2006/QĐ-BNN ngày 16/5/2006 về việc ban hành Quy định phòng chống bệnh LMLM gia súc; Quyết định số 67/2006/QĐ-BNN ngày 12/9/2006 về việc sửa đổi, bổ sung quyết định 38/2006/QĐ-BNN ngày 16/5/2006; Quyết định số 1368 QĐ/BNN-TY ngày 12/5/2006 về việc thành lập Ban chỉ đạo phòng chống dịch LMLM; Công điện số 01/BNN/CD ngày 17/01/2006 về việc tăng cường công tác phòng

- Bộ Nông nghiệp và PTNT đã thành lập Ban chỉ đạo phòng chống dịch LMLM; tổ chức họp giao ban hàng tuần cùng với cúm gia cầm nhằm tháo gỡ những khó khăn vướng mắc cho địa phương.

- Từ đầu năm 2006, đồng thời với công tác phòng chống dịch cúm gia cầm, Bộ Nông nghiệp và PTNT đã hết sức quan tâm và chỉ đạo tích cực công tác phòng chống dịch LMLM ở các địa phương. Lãnh đạo Bộ cũng như các đoàn công tác thuộc Cục Thú y đã liên tục trực tiếp đi kiểm tra chỉ đạo các tỉnh phòng chống dịch; đặc biệt, đã cử 6 đoàn công tác đến Lâm Đồng, trong đó có 2 đoàn do Bộ trưởng, Thứ trưởng dẫn đầu. Đã dập tắt được dịch LMLM trên lợn ở các tỉnh Tiền Giang, Long An; đôn đốc kiểm tra giúp đỡ các tỉnh/thành phố: Hà Nội, Vĩnh Phúc, Bắc Cạn, Quảng Nam, Lào Cai, Gia Lai, Quảng Trị, Lâm Đồng tổ chức triển khai các biện pháp chống dịch.

- Điều chỉnh, bổ sung mở rộng Chương trình quốc gia khống chế và thanh toán bệnh LMLM giai đoạn 2007-2010.

- Bộ Nông nghiệp và PTNT đã tổ chức Hội nghị phòng chống dịch LMLM với đại diện các tỉnh, thành phố đang có dịch, đại diện Văn phòng Chính phủ, các Bộ: Kế hoạch Đầu tư, Tài chính và Tổ chức Thú y thế giới (OIE), Chương trình phòng chống bệnh LMLM khu vực Đông Nam Á (SEAFMD) vào ngày 11/10 tại Hà Nội.

- Chủ động hợp tác với các tổ chức quốc tế FAO, OIE, SEAFMD và các nước láng giềng trong công tác phòng chống dịch. Cử các đoàn cán bộ công tác sang Trung Quốc và Nga để tìm kiếm nguồn vắc xin phục vụ công tác chống dịch.

- Thực hiện các chương trình, dự án quốc tế về bệnh LMLM: SEAFMD, CARD, FAO-ADB,...

### **1.2 Ở địa phương**

- Ban hành văn bản chỉ đạo, hướng dẫn công tác phòng chống dịch.

- Xây dựng chương trình, kế hoạch phòng chống dịch.

- Một số tỉnh, thành phố đã triển khai thực hiện tốt công tác phòng chống, không để xảy ra dịch như: Nam Định, Ninh Bình, TP. Hồ Chí Minh,...; các tỉnh có dịch nhưng đã bao vây, khống chế không để lây lan ra diện rộng như: Thanh Hoá, Bắc Ninh, Hải Phòng, Hải Dương, Thái Bình, Quảng Trị, Thừa Thiên-Huế,...

## **2. Các biện pháp kỹ thuật**

Thực hiện Quy định về phòng chống bệnh LMLM gia súc ban hành theo Quyết định số 38/2006/QĐ-BNN ngày 16/5/2006 của Bộ trưởng Bộ Nông nghiệp và PTNT và Chương trình quốc gia khống chế và thanh toán bệnh LMLM giai đoạn 2006-2010.

### **2.1 Thông tin tuyên truyền**

- Xây dựng băng video, thông điệp, phóng sự, bài viết phát trên đài truyền hình, đài phát thanh trung ương, địa phương.

- In ấn sổ tay, tờ rơi, áp phích phân phát cho nhân dân và UBND xã, phường.

- Quảng cáo tuyên truyền ở những nơi công cộng, trực đường giao thông, sân bay, cửa khẩu,...

- Thông tin trao đổi tình hình dịch bệnh giữa các địa phương trong nước, tình hình dịch bệnh ở các nước láng giềng.

- Việc công khai thông tin dịch bệnh đã thu hút được sự quan tâm của các cấp chính quyền và người dân trong công tác phòng chống dịch.

### **2.2 Giám sát dịch bệnh**

- Phân công trách nhiệm trong việc giám sát dịch bệnh đến cấp thôn, xã; xây dựng và ứng dụng hệ thống thông tin giám sát dịch bệnh theo hệ thống các cơ quan quản lý nhà nước về thú y.

- Trên cơ sở kinh phí của Chương trình và các dự án quốc tế, năng lực của các phòng thí nghiệm đã được tăng cường (Trung tâm Chẩn đoán Thú y trung ương, Cơ quan Thú y vùng VI), tiếp tục đầu tư cho các Cơ quan Thú y vùng (III, IV, VII)

- Điều tra huyết thanh học phát hiện mầm bệnh trên đàn trâu, bò bằng phản ứng 3 ABC ELISA.

- Giám sát hiệu lực vắc xin sau tiêm phòng

- Tổ chức các lớp tập huấn cho cán bộ thú y về dịch tễ học, công tác giám sát dịch tễ và các biện pháp phòng chống.

- Điều tra phân lập týp vi rút, gửi mẫu đi Phòng Thí nghiệm tham chiếu thế giới (WRL) để nghiên cứu xác định các týp phụ, cấu trúc gen của vi rút LMLM, từ đó xác định loại vắc xin phù hợp sử dụng cho công tác tiêm phòng.

### **2.3 Vệ sinh phòng dịch**

- Vệ sinh tiêu độc thường xuyên khu vực chăn nuôi, chuồng trại, dụng cụ chăn nuôi và phương tiện vận chuyển tạo môi trường sạch, an toàn sinh học nhằm phòng chống dịch bệnh.

- Khi có dịch, thực hiện vệ sinh tiêu độc hàng ngày tại ổ dịch và khu vực tiếp giáp; lập các chốt kiểm dịch tại các đường ra vào thôn xóm có dịch, có hồ sát trùng hoặc phun tiêu độc các phương tiện ra vào, rải vôi bột đường đi trong thôn, xóm.

### **2.4 Tiêm phòng vắc xin**

- Tiêm phòng định kỳ đối với gia súc ở vùng có nguy cơ cao; tiêm phòng triệt để cho đàn gia súc ở khu vực nguy cơ cao trong khuôn khổ Chương trình quốc gia khống chế và thanh toán bệnh LMLM giai đoạn 2006-2010

- Khi có dịch xảy ra: tổ chức tiêm phòng vắc xin bao vây các ổ dịch, tiêm phòng ở các thôn ấp xung quanh liền kề với thôn, ấp xảy ra dịch

Trong năm 2006, các địa phương đã sử dụng ngân sách trung ương, kinh phí Chương trình quốc gia và ngân sách địa phương tiêm phòng được khoảng 5,8 triệu liều vắc xin cho trâu, bò và 5,3 triệu liều cho lợn.

### **2.5 Kiểm soát vận chuyển**

- Thiết lập các trạm, chốt kiểm dịch động vật cố định hoặc các đội kiểm dịch động vật lưu động phối kết hợp với các ngành như Công an, Quản lý thị trường và các địa phương kiểm soát, xử lý việc vận chuyển động vật không rõ nguồn gốc.

- Tăng cường kiểm tra, kiểm soát việc buôn bán, vận chuyển gia súc trong nước cũng như qua biên giới; đẩy mạnh công tác chống buôn lậu gia súc.

### **2.6 Giết huỷ gia súc mắc bệnh**

- Thực hiện việc giết huỷ gia súc mắc bệnh nhằm hạn chế lây lan mầm bệnh:

+ Tiêu huỷ toàn bộ số lợn, dê, cừu trong cùng một ô chuồng có gia súc mắc bệnh;

+ Tiêu huỷ trâu bò mắc bệnh trong ổ dịch xuất hiện lần đầu tiên hoặc xuất hiện tít vi rút LMLM mới.

- Một số địa phương đã thực hiện việc giết huỷ gia súc mắc bệnh triệt để như: Hà Giang, Tuyên Quang, Lào Cai, Điện Biên, Thái Bình,...

- Kiểm soát chặt chẽ động vật mắc bệnh chưa được giết huỷ: đóng dấu chín, có sổ theo dõi, ghi chép,...

### **3. Kết quả**

- Một số tỉnh, thành phố không để xảy ra dịch: Nam Định, Ninh Bình, TP. Hồ Chí Minh, Tây Ninh, Quảng Bình, ...

- Thực hiện Quyết định số 783/QĐ - TTg ngày 18/5/2006 về việc hỗ trợ kinh phí phòng chống dịch LMLM ở gia súc, Bộ Nông nghiệp và PTNT đã làm thủ tục cấp vắc xin cho 14 tỉnh có dịch: Cần Thơ, Hải Dương, Hưng Yên, Lào Cai, Phú Thọ, Sơn La, Thanh Hoá, Ninh Bình, Vĩnh Phúc, Đồng Tháp, Hải Phòng, Thái Nguyên, Đồng Nai và Bạc Liêu (865.765 liều tít O, 17.736 liều nhị giá (O, A), 105.000 liều nhị giá (O, Asia 1), 13.799 liều tam giá (O, A, Asia 1))

+ Khi có dịch xảy ra, các tỉnh đã có nguồn vắc xin tạm ứng của các Công ty cung ứng cho công tác tiêm phòng chống dịch, không phải lo nguồn kinh phí mua vắc xin; các Công ty khi có kinh phí đã chủ động đặt mua vắc xin theo yêu cầu của Cục Thú y. Vì vậy, công tác chống dịch được triển khai có hiệu quả. Đến nay, nhiều ổ dịch đã được dập tắt.

+ Dịch LMLM đã được khống chế ở một số tỉnh, không để lây lan ra diện rộng: Thanh Hoá, Bắc Ninh, Hải Phòng, Hải Dương, Thừa Thiên-Huế, Quảng Trị,...

- Trong năm 2006, Bộ Nông nghiệp và PTNT đã triển khai Chương trình quốc gia khống chế và thanh toán bệnh LMLM năm 2006, theo hướng dẫn của Bộ Tài Chính, Cục Thú y đã đấu thầu vắc xin và phân bổ số vắc xin trong Chương trình cho các địa phương với số lượng như sau: (2.922.016 liều đơn giá tít O, 338.292 liều nhị giá tít O,A, 1.549.747 liều nhị giá tít O, Asia1, 2.603.671 liều tam giá tít O, A, Asia1). Các địa phương đã triển khai tiêm phòng cho các huyện có trong chương trình theo hướng dẫn của Cục Thú y. Hiện nay hầu hết các tỉnh có trong chương trình đã hoàn thành tiêm phòng 2 mũi cho trâu bò, lợn.

- UBND nhiều tỉnh, thành phố đã phê duyệt chương trình phòng chống dịch bệnh LMLM: Hà Nam, Lào Cai, Điện Biên, Tuyên Quang, Quảng Bình, Thừa Thiên - Huế, Kon Tum, Đắc Nông, Phú Yên, Bình Định, Bạc Liêu, Bến Tre, Tây Ninh, Lâm Đồng, Cà Mau, Long An, Trà Vinh, Sóc Trăng, TP. Hồ Chí Minh, Vĩnh Long, Hậu Giang,...

### **4. Tồn tại, nguy cơ**

- Bệnh LMLM là bệnh truyền nhiễm nguy hiểm, có khả năng lây lan rất nhanh, vì vậy để phòng chống dịch bệnh một cách có hiệu quả cần thực hiện đồng bộ, quyết liệt các biện pháp phòng chống dịch, trong đó chú trọng việc nâng cao nhận thức của người chăn nuôi, quy hoạch, xây dựng hệ thống chăn nuôi, giết mổ gia súc đảm bảo các điều kiện theo quy định của Pháp lệnh Thú y, tổ chức tốt việc

kiểm soát vận chuyển động vật, sản phẩm động vật cảm nhiễm giữa các địa phương.

- Nhận thức về tác hại của bệnh chưa đầy đủ nên chưa chủ động có kế hoạch phòng chống đồng bộ, phù hợp.

- Việc vận chuyển gia súc trong nước và qua biên giới tăng lên làm cho khả năng lây lan dịch bệnh ngày càng gia tăng.

- Động vật mang trùng không được quản lý, theo dõi chặt chẽ.

- Tập quán chăn nuôi theo hình thức thả rông.

- Nhiều địa phương chưa chú trọng, chưa chủ động xây dựng chương trình phòng chống bệnh LMLM nên chưa có chính sách và nguồn kinh phí cho công tác phòng chống dịch, hoặc để dịch xảy ra mới áp dụng các biện pháp chống dịch.

#### **IV. Các giải pháp thực hiện trong năm 2007**

Trước tình hình phức tạp của bệnh LMLM trên thế giới, trong khu vực và những tồn tại, khó khăn trong nước, thời gian tới cần rút kinh nghiệm năm 2006 về các biện pháp phòng chống dịch để điều chỉnh và bổ sung cho phù hợp với tình hình hiện nay và tập trung chỉ đạo công tác phòng chống dịch một cách đồng bộ và quyết liệt hơn.

##### **1. Mục tiêu:**

- Nhanh chóng bao vây dập tắt dịch ở các tỉnh, thành phố đang có dịch;
- Kiểm soát khống chế dịch không để lây lan ra diện rộng;
- Tiến tới xây dựng các tỉnh, vùng an toàn dịch (tại các khu vực Đồng bằng sông Hồng, Đồng bằng sông Cửu Long,...).

##### **2. Các giải pháp:**

###### **2.1 Thông tin tuyên truyền**

- Tuyên truyền phổ biến chủ trương, chính sách của Chính phủ, Bộ Nông nghiệp và PTNT về mục tiêu phòng chống dịch để các cấp, các ngành, nhân dân biết và thực hiện.

- Tuyên truyền sâu rộng đến mọi tầng lớp nhân dân, đặc biệt là người chăn nuôi, buôn bán, vận chuyển, giết mổ động vật,.. về bệnh LMLM để họ tự nguyện tham gia phòng chống, không gây hoang mang, lo sợ.

###### **2.2 Xây dựng Chương trình, kế hoạch**

- Trên cơ sở Chương trình quốc gia khống chế và thanh toán bệnh LMLM giai đoạn 2006-2010, các địa phương xây dựng kế hoạch năm 2007, bao gồm việc tổ chức phòng chống dịch, kế hoạch tài chính thuộc ngân sách địa phương, dự toán kinh phí mua vắc xin, hỗ trợ tiêu huỷ động vật mắc bệnh, mua hoá chất, dụng cụ phòng chống dịch,...

- Các địa phương báo cáo việc sử dụng vắc xin năm 2006 từ nguồn ngân sách Nhà nước.

###### **2.3 Tăng cường năng lực hệ thống thú y**

Xây dựng hệ thống thú y có đủ nhân lực, năng lực để đáp ứng yêu cầu chống dịch:

- + Cục Thú y, Chi cục Thú y: Tăng cường năng lực chẩn đoán, phục vụ kịp thời yêu cầu chống dịch.

- + Thú y cơ sở: Đủ nhân lực, năng lực để giám sát, phát hiện dịch kịp thời.

## 2.4 Hợp tác quốc tế

- Việc phòng chống dịch trong nước phải gắn chặt với việc hợp tác giữa các nước trong khu vực, các nước có chung biên giới về thông tin dịch bệnh, kiểm soát vận chuyển động vật, sản phẩm động vật và nghiên cứu khoa học kỹ thuật (phân lập vi rút, sử dụng vắc xin,...).

- Tiếp tục thực hiện các chương trình, dự án phòng chống bệnh LMLM: Chương trình phòng chống bệnh LMLM các nước khu vực Đông Nam Á (SEAFMD), Dự án phòng chống các dịch bệnh động vật truyền lây qua biên giới ở các nước tiểu vùng sông Mê Kông, Dự án CARD.

- Tăng cường kiểm soát vận chuyển động vật và sản phẩm động vật qua biên giới giữa Việt Nam với Lào, Campuchia và Trung Quốc.

- Tranh thủ sự giúp đỡ của OIE, FAO để từng bước được công nhận an toàn bệnh LMLM ở một số vùng.

## 3. Các biện pháp kỹ thuật

Bệnh LMLM là bệnh rất nguy hiểm, công tác phòng chống dịch phải được triển khai các biện pháp một cách đồng bộ, chủ động và tăng cường công tác kiểm dịch để ngăn chặn từ xa, củng cố hệ thống giám sát nhằm **“phát hiện nhanh, xử lý gọn”**, tiêm phòng vắc xin bao vây tạo miễn dịch cho đàn gia súc có nguy cơ

### 3.1 Kiểm dịch vận chuyển

- UBND các tỉnh biên giới, phối hợp với các Bộ, ngành ở trung ương chỉ đạo các cấp, các ngành kiểm soát, xử lý triệt để việc nhập lậu gia súc, sản phẩm gia súc cảm nhiễm bệnh LMLM vào nước ta.

- Chủ động lập các trạm kiểm dịch động vật, tổ chức lực lượng liên ngành kiểm soát, ngăn chặn việc vận chuyển gia súc, sản phẩm gia súc nhiễm bệnh vào địa phương; bao gồm việc quản lý động vật mang trùng

- Thực hiện nghiêm túc việc kiểm dịch động vật khi nhập gia súc vào địa phương, đặc biệt là các dự án phát triển chăn nuôi, gia súc vận chuyển về địa phương để buôn bán, giết mổ.

- Quản lý chặt gia súc mang trùng, không để làm lây lan dịch bệnh.

### 3.2 Củng cố hệ thống giám sát dịch bệnh

- Giám sát dịch bệnh đến tận cơ sở chăn nuôi nhằm phát hiện ổ dịch kịp thời để chủ động đối phó.

- Thiết lập hệ thống báo cáo dịch từ thôn, xã đến huyện, tỉnh/thành phố, trung ương cũng như phản hồi, tuyên truyền các chủ trương biện pháp từ trung ương đến cơ sở.

- Áp dụng các biện pháp đồng bộ để phòng tái phát dịch ở các ổ dịch cũ (quản lý động vật mang trùng, tiêm phòng,...)

### 3.3 Vệ sinh tiêu độc

Thường xuyên vệ sinh, tiêu độc khu vực chăn nuôi, chuồng trại, dụng cụ chăn nuôi và phương tiện vận chuyển,...

### 3.4 Tiêm phòng

- Chủ động thực hiện công tác tiêm phòng định kỳ và tiêm phòng chống dịch theo quy định.

- Các trang trại chăn nuôi tập trung phải chủ động tiêm phòng theo hướng dẫn

của cơ quan thú y.

- Các địa phương thuộc các vùng không chế, vùng đệm tổ chức tiêm phòng theo chương trình, kế hoạch của địa phương để phòng dịch một cách có hiệu quả.

- Khi có dịch: tổ chức tiêm phòng bao vây không để dịch lây lan.

#### **4. Tổ chức thực hiện**

##### **4.1 Ở Trung ương:**

+ Cục Thú y chủ trì phối hợp với Viện Thú y, Cục Chăn nuôi, Trung tâm Khuyến nông quốc gia điều chỉnh, bổ sung kế hoạch quốc gia theo diễn biến tình hình dịch bệnh và tổ chức chỉ đạo các địa phương thực hiện.

+ Cục Thú y tổ chức điều tra giám sát sự lưu hành của vi rút; chi định nhập khẩu các loại vắc xin thích hợp để tiêm phòng theo kế hoạch.

+ Cử các đoàn cán bộ của các đơn vị thuộc Cục Thú y chỉ đạo các tỉnh còn dịch nhanh chóng dập tắt dịch, không để dịch tái phát theo tinh thần Công điện số 38 BNN/CĐ ngày 11/12/2006 của Bộ trưởng Bộ Nông nghiệp và Phát triển nông thôn.

##### **4.2 Ở địa phương:**

+ UBND tỉnh chỉ đạo Sở Nông nghiệp và PTNT, các cấp, các ngành thực hiện Chương trình quốc gia và kế hoạch phòng chống bệnh LMLM của địa phương.

+ Dựa trên Chương trình quốc gia, Sở Nông nghiệp và PTNT điều chỉnh bổ sung kế hoạch của địa phương cho phù hợp với diễn biến tình hình dịch bệnh.

+ Báo cáo kịp thời khi có dịch, nơi nào phát hiện chậm để dịch lây lan, đây đưa kéo dài phải chịu trách nhiệm trước Chính phủ; có hình thức khen thưởng kịp thời đối với những đơn vị, cá nhân thực hiện tốt công tác phát hiện và xử lý dịch bệnh.

+ Chủ động nguồn kinh phí phòng chống dịch, bao gồm chế độ cho lực lượng tham gia chống dịch, hoá chất, phương tiện tiêu độc khử trùng và vắc xin; khắc phục tình trạng trông chờ sự hỗ trợ của trung ương.

**CỤC THÚ Y**